

ГОДИШЕН ДОКЛАД
за
наблюдение на изпълнението на
Общински план за развитие
на община Елена 2014-2020 г.
през 2018г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ.....	стр.4
II. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОПР И В ЧАСТНОСТ ПРОМЕНЕТЕ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ В ОБЩИНАТА.....	стр.5
III. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ	стр.9
Приоритет 1. Жизнеспособна местна икономика, осигуряваща устойчив растеж	стр.9
Приоритет 2. Развитие на туризма на базата на културно – историческото наследство и природния потенциал на общината	стр.10
Приоритет 3. Подобряване на социалната и културна среда за приобщаващ растеж	стр.13
Приоритет 4. Изграждане на техническа инфраструктура, осигуряваща оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението	стр.17
Приоритет 5. Създаване на условия за опазване и подобряване на околната среда и постигане ефективно използване на природните ресурси	стр.20
Приоритет 6. Подобряване на институционалната среда в подкрепа на местното развитие	стр.21
IV. ПРЕДПРИЕТИ ДЕЙСТВИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА	стр.22
1. Мерки за наблюдение и създадени механизми за събиране, обработване и анализ на данните;	
2. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на общинския план през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;	
3. Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на ОПР;	
4. Мерки за постигане на необходимото съответствие на ОПР със секторните политики, планове и програми на територията на общината, вкл. мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени;	
5. Мерки за прилагане принципа на партньорство;	
6. Изпълнение на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на ОПР и Областната стратегия за развитие;	
7. Резултати от извършени оценки към края на съответната година;	
V. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО	стр. 28

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

ЗРР	Закон за регионалното развитие
ППЗРР	Правилник за прилагане на ЗРР
ОПР	Общински план за развитие
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение
ЕФГЗ	Европейски фонд за гарантиране на земеделието
ЕФРСР	Европейски фонд за развитие на селските райони
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж“
ОПНОИР	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“
МОН	Министерство на образованието и науката
РИОСВ	Регионална инспекция околна среда и води
ТСБ	Териториално статистическо бюро
ДБТ	Дирекция бюро по труда
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ДСП	Домашен социален патронаж
СНЦ	Сдружение с нестопанска цел
МИГ	Местна инициативна група
ОТИЦ	Общински туристически информационен център
АРЧР	Агенция за развитие на човешките ресурси
ЦПЛР	Център за подкрепа на личностно развитие
РЗИ	Регионална здравна инспекция
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни
БМЧК	Български младежки червен кръст
СЕОС	Система за електронен обмен на съобщенията
ЕОД	Електронен обмен на документи
ПМС	Постановление на Министерски съвет
НПЕЕМЖС	Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Годишният доклад за наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие за 2018 година е разработен в съответствие с изискванията на Закона за регионалното развитие и Правилника за неговото прилагане.

Общинският план за развитие на община Елена за периода 2014-2020 г. е основополагащ, стратегически, динамичен документ и важен инструмент при формирането и провеждането на устойчиво и балансирано местно развитие. Документът очертава средносрочната перспектива за икономическо, социално, инфраструктурно и екологично развитие на общината за период от седем години.

Наблюдението и оценката на изпълнението на ОПР се извършват за постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионалното развитие. От своя страна, резултатите от наблюдението и оценката на изпълнението на Общинския план за развитие и на регионалните планове за развитие служат като основа за наблюдението и оценка на Областната стратегия за развитие, Регионалния план за развитие и съответно на Националната стратегия за регионално развитие (чл. 31, ал. 1 във връзка с чл. 9 от ЗРР).

Предмет на наблюдение е изпълнението на целите и приоритетите за регионално и местно развитие, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление, както и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие.

Орган за наблюдение на Общинския план за развитие е Общинският съвет. Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие, като за резултатите от наблюдението на изпълнението му се разработва годишен доклад.

Съгласно чл.91, ал.8 от ППЗРР, настоящият доклад съдържа:

- Общи условия за изпълнение на Общинския план за развитие (ОПР) и в частност промените в социално - икономическите условия в общината;
- Постигнат напредък по изпълнението на целите и приоритетите от ОПР;
- Предприети действия за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана;
- Изпълнени проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на областната стратегия за развитие.
- Заключение.

В средата на периода на действие на ОПР е изготвена Междинна оценка, приета с Решение № 135 от 28.09.2017 г. на Общински съвет – Елена.

Обвързаност на ОПР с други стратегически документи:

Документи за стратегическо развитие:

- Стратегия “Европа 2020”;
- Национална програма за развитие на България 2020;
- Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022г.;
- Регионален план за развитие на Северен централен район за периода 2014-2020г.;

- Областна стратегия за развитие на Област Велико Търново 2014-2020г.

Документи за стратегическо устройствено планиране на регионалното развитие:

- Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025г.;
- Концепция за пространствено развитие на община Елена;
- Общ устройствен план на Община Елена.

В процеса на разработване на доклада са използвани следните информационни източници: Информационната система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН); официални данни и статистическа информация от ТСБ – север, отдел „Статистически изследвания“ - гр. В. Търново; ДБТ-гр. В. Търново и филиал Елена; РИОСВ – гр. В. Търново; образователни институции на територията на общината, сайт на ДФ “Земеделие“ и на ГРАО; ВиК “Йовковци“ ООД – гр. Велико Търново; общинска служба „Земеделие“ – гр. Елена; Музей на Възраждането „Ил.Макариополски“ и информация, предоставена от дирекциите на Общинска администрация.

II. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОПР И В ЧАСТНОСТ ПРОМЕНЕТЕ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ В ОБЩИНАТА

При анализиране и проследяване на условията за изпълнение на ОПР са отчетени и настъпилите промени в социално-икономическите условия, оказващи пряко въздействие върху развитието на общината.

Демографско развитие

През 2018 г. продължава тенденцията за намаляване населението на общината. Това до голяма степен се дължи на ниската раждаемост, емиграционните и имиграционните процеси протичащи в общината, поради различни фактори. Към 15.12.2018г. по постоянен адрес населението в община Елена е 9894 души, а за града е 5844 души.

Забележка: Източник на информация ГРАО

Равнище на безработица

Средно годишното равнище на безработица в общината за 2018 г. е 10,1% и е почти два пъти по-високо от средното за страната – 6,2%.

Пазарът на труда в община Елена се характеризира с висока безработица, при голям брой безработни без квалификация. Регистрираните безработни лица в Бюрото по труда през 2018г. са 563, от тях младежи до 29 г. – 104 бр. Лицата с намалена работоспособност са 11 бр., самотните родители – 2 бр, майките с деца до 3 г. – 11., а продължително безработните са 57 бр.

Забележка: Източник на информация Бюро по труда – гр.В. Търново

Социални услуги предоставяни в общината

Социалните услуги в общината се определят като дейности, които подпомагат и разширяват възможностите на лицата да водят самостоятелен начин на живот, насочени към подкрепа на подпомаганите лица за осъществяване на ежедневните им дейности и постигане на социално включване. Те се предоставят съобразно желанието и личния избор на лицата, които се нуждаят от тях.

Важна роля играе Дирекция “Социално подпомагане” – Елена, която осъществява дейности по предоставяне на социални помощи за лица и семейства; социални помощи за деца; помощи за ветерани от войните и подкрепа на хора с увреждания. Има създаден и отдел “Закрила на детето”.

Домашен социален патронаж

Дейността ДСП е комплекс от социални услуги, предоставяни по домовете, свързани с доставка на храна; поддържане на лична хигиена и хигиена на жилищните помещения обитавани от ползвателя; комунално – битови услуги; осъществяване на социални контакти; медицинско наблюдение и др.

През годините социалният патронаж се е развивал, усъвършенствал и вече е с доказани традиции и високо качество на предлаганите услуги. Капацитетът му е 130 души. Обслужват се лица в пенсионна възраст, лица с увреждания. С предимство за прием се ползват самотните възрастни хора и лицата с трайно намалена работоспособност.

Дневен център за деца и младежи с увреждания

Изграден е по проект на програма ФАР и функционира от м. февруари 2007г. Капацитетът му е 36 души, а целевата група са деца и младежи с ментални увреждания. На потребителите на дневния център се предоставят активна рехабилитация, психологична и логопедична консултация, възпитателна и педагогическа подкрепа.

Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост

Грижи в среда, близка до семейната се предоставят в Центъра за настаняване от семеен тип в с. Илаков рът, където живеят 12 души.

Хоспис „Елена“

Хосписът предлага палативни грижи за тежко и терминално болни, като им предлага 24 часа медицинско обслужване и наблюдение, рехабилитация, наблюдаващ лекар, посещение от личен лекар. Капацитетът му е 25 души. Осигурява се ежедневно обгрижване включващо: лична хигиена, социален контакт, предоставяне на топла и питателна храна.

Център за ранна интервенция на уврежданията

Центърът за ранна интервенция на уврежданията в град Елена предоставя подкрепа за деца в най-ранна детска възраст и техните семейства за подобряване достъпа до здравна грижа, формиране на родителски умения, подобряване на семейната среда, повишаване на училищната готовност на децата за включване в образователната система, както и предотвратяване на настаняването на деца в специализирани институции.

Програмата обхваща: деца с увреждания и деца, изпаднали в риск, на възраст до 7 години, чиито родители са безработни или получават социални помощи, деца без личен лекар или такъв, който не е педиатър, деца, чиито родители са здравно неосигурени и такива, които имат здравословни проблеми, увреждания и не посещават детска градина. Обхваната целева група включва и родители, които имат повече от три деца, получават социални помощи или са безработни, живеят в лоши условия, не полагат достатъчно грижи за децата си, и такива които са от уязвими групи или в рискова възраст.

Предоставяните услуги се ползват от децата и техните родители от цялата община.

Проект „Приеми ме“ 2015 по ОПРЧР

Целта на проекта е да се подкрепи процеса на деинституционализация на деца, като създаде и реализира устойчив модел за развитие на заместваща семейна грижа за деца в риск от изоставяне.

През 2018 г. в приемните семейства са настанени 23 деца, от тях след работа със семейството са върнати в семейна среда – 3, при близки и роднини са настанени - 2 и са осиновени - 4.

Личен асистент и домашен помощник по ПМС 322 от 22.12.2017

За 2018 г. по ПМС-то са назначени 80 лични асистента и 1 домашен помощник. От услугата са се възползвали приблизително над 100 потребителя. Осигуряват се грижи в семейна среда на лица и деца с трайни увреждания, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си и постигане на социална адаптивност.

Образование

№	Учебно заведение	Учебна 2018/2019г.	
		Бр.паралелки/ групи	Бр.деца/ ученици
1	СУ „Ив. Момчилов”, в това число:	23	456
	професионална паралелка - горско стопанство	4	64
	професионална паралелка – ресторантьорство	4	71
2	НУ „Ил. Макариополски“	4	77
3	ОУ “Отец Паисий“ с.Майско	8	146
	Подготвителна група	1	13
4	ОУ “Отец Паисий“ с.Константин	4	56
5	ОУ „Хр. Ботев” с.Беброво	4	31
	Общо за училища	44	779
1	ДГ „Радост“ гр. Елена	5	118
2	ДГ „Приказен свят“ с.Майско	2	49
3	ДГ „Щастливо детство“ с.Константин	1	26
4	ДГ „Вяра, Надежда и Любов“ с.Беброво	1	17
5	ДГ „Мир“ с . Каменари	1	14
	Общо за ДГ	10	224

Култура

В читалищата е съсредоточен цялостният културен живот на селищата извън общинския център. Основните дейности, които те развиват, са любителско творчество и библиотечно дело. Самодейците, участващи в певчески, танцови, театрални и друг вид състави, са над 350 от детска до пенсионна възраст. Ежегодните събори на читалищата, които са с домакинство на ротационен принцип, се утвърдиха като истински празник, на който се представят постиженията на всички самодейни групи. Читалищата в община Елена са 19 на брой.

Демографската криза е проблем, който осезаемо се усеща и в живота на читалищата извън административния център – все по-застаряващо е населението, а млади хора, които да продължат

самодейността, в повечето случаи няма. В някои от малките населени места се акцентира върху изследвания, свързани с историческото минало, здравословни беседи, отдаване почит на загиналите във войните.

Народните читалища са основен фактор в развитието на местната култура и просветност, но в селата с много малко жители те играят и социална роля - там възрастните хора имат своето място за общуване, гледане на телевизия, веселят се на празници като Бабинден, Трифон Зарезан, Деня на самодееца, Баба Марта, 8 март, Първа пролет, Коледа и Нова година.

Туризм

През март 2018г. Общинският туристически информационен център в Елена премина успешно проверката по сертифицирането му съгласно Наредбата за единните стандарти и за организацията на дейността на туристическите информационни центрове (ТИЦ) и Националната мрежа на туристическите информационни центрове. Сертифицирането на ТИЦ е доброволно и се извършва с цел удостоверяване пригодността на центровете за предлагане на качествено информационно обслужване, съответстващо на съвременните изисквания на действителните и потенциалните посетители и туристи в България, гарантиране на правата и повишаване удовлетвореността на потребителите на тези услуги. Само сертифицирани от Министерството на туризма центрове се включват в Националната мрежа, която осигурява отношения на информационен обмен и партньорство от една страна, а от друга дава възможност за предоставяне на надеждна, актуална и идентична като структура и съдържание информация за посетителите във всяка дестинация в страната. На сертифицираните ТИЦ се издава стилизирана символика, включваща сертификат със срок от пет години и табела със знака за сертифициран център – стилизирано „i“, което представлява международно признат символ за информация. Знакът е показател за качеството на услугите за посетители, предоставяни в сертифицирания туристически информационен център, само той има право да използва в наименованието си аббревиатурата „ТИЦ“.

Туристическият информационен център в Елена е мястото, където се извършва информационно обслужване, реклама и популяризиране на туризма в общината. Тук гостите се информират за обектите за настаняване в Еленския балкан, заведенията за хранене и развлечения, културно-историческото наследство, туристически и веломаршрути, транспортна инфраструктура, културни и спортни събития, празници.

През 2018 година са категоризирани 37 туристически обекта – 21 „къщи за гости“ и 16 „стаи за гости“. Една къща за гости е с категория „три звезди“, тринадесет обекта са с категория „две звезди“ и двадесет и три обекта с категория „една звезда“. Реализираните нощувки са 58 138.

Здравеопазване

Първичната извънболнична медицинска помощ се осъществява от амбулатории – индивидуални практики за медицинска и дентална помощ.

За 2018 г. населението на общината се обслужва от 6 на брой общопрактикуващи лекари /ОПЛ/ и 6 лекари по дентална медицина.

Специализираната извънболнична медицинска помощ се осъществява от 13 лекари в гр.Елена.В административния център има две лаборатории.

Системата на спешна медицинска помощ в областта, обхваща: Центрове за спешна медицинска помощ /ЦСМП/ Велико Търново с разкрити 7 филиала: Горна Оряховица, Свищов, Елена, Павликени, П. Тръмбеш, Стражица и РКЦ във Велико Търново.

Стопански /нефинансов/ сектор

Структуроопределящи отрасли на икономиката са промишлеността, селското стопанство и търговията. Промислеността се определя от подотраслите: хранително–вкусова промишленост, лека промишленост, производство на селскостопански и специализирани ремаркета, метални изделия. Тя е представена най – вече на територията на град Елена.

Селско стопанство

Територията на община Елена е 671.400 кв. км. Най – голям дял в площоразпределението се пада на горски територии - 55.7% кв. км, земеделските територии заемат – 38,9%.

Физико-географските характеристики на община Елена не предполагат развитие на интензивно земеделие.

Общата площ на земеделската земя 253 861 декара. От тях 181 390 дка - ниви, 4 844 дка - трайни насаждения, 207 дка - лозя, 43 102 дка - пасища и ливадии 24 318 - други.

Основните видове отглеждани култури са слънчоглед, царевича, пшеница и ечемик. Отглеждат се също орехови насаждения, арония, картофи и лимец.

При животновъдството се наблюдава развитие. Има ръст в броя на отглежданите селскостопански животни при говедата, пчелните семейства и зайците. Разпределението на животновъдните стопанства е: овцевъдни – 124, говедовъдни - 80, козевъдни - 53; коневъдни – 10 и с калифорнийски червеи – 3.

Забележка: Източник на информация Общинска служба по Земеделие – гр.Елена

III. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

В тази част на доклада са обобщени резултатите от изпълнението на мерките, предвидени в ОПР за периода от 01.01.2018 г. до 31.12.2018 г. и заложените проекти в Програмата за реализация на ОПР 2014–2020 г. Следвана е структурата на плана – приоритети, специфични цели и мерки.

Приоритет 1: Жизнеспособна местна икономика, осигуряваща устойчив растеж

Специфична цел 1.1 Създаване на среда за подкрепа и насърчаване на малкия и среден бизнес на територията на община Елена

Мярка 1.1.1 Подкрепящи бизнес инициативи

Благодарение на нормалното функциониране на Центъра за информация и услуги на гражданите се поддържа актуална връзката администрация – граждани/бизнес, и граждани/бизнес - администрация.

В полза на местния бизнес е разкритият офис на СНЦ „МИГ общини Елена – Златарица“, който се намира в сградата на Общностния център в гр. Елена, създаден в изпълнение на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярката 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярката 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014–2020 г. Екипът на сдружението работи активно в подкрепа на местния бизнес. През 2018 г. бе обявен прием на проектни предложения по четири мерки: 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“; 7.6 „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и подобряване на културното и природното наследство на селата“; 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ и 4.2. “Инвестиции в преработка и маркетинг на селскостопански продукти“.

Мярка 1.1.2 Насърчаване на предприемачеството

На двете професионалните паралелки от СУ „Ив. Момчилов“ – гр. Елена се осигуряват практически обучения в реална работна среда.

В края на 2018г. община Елена спечели финансиране по инициативата на Европейския съюз WiFi4EU за изграждане на безплатна високоскоростна мрежа за безжичен интернет. Общината ще получи ваучер на стойност 15 000 евро за изграждане на безжичен интернет на обществени места – паркове, площади, зали, библиотеки, музеи. Целта на проекта е не само да има свързаност на отделните хора, но и културен и исторически обмен на информация. Безплатният интернет ще може да се ползва минимум три години. След подписване на споразумение с Европейската комисия общината ще получи финансиране. В рамките на 18 месеца ще е срока за избор на инсталационната компания, която да изгради избраните точки за достъп на определените от общината места.

Специфична цел 1.2 Създаване на условия за оптимизиране на връзките между първичния сектор и преработващата промишленост за производство на продукти с висока добавена стойност

Мярка 1.2.1 Сдружаване и модернизация

Модернизиране на земеделските стопанства - по данни на ДФ „Земеделие“ за получените субсидии през стопанската 2017/2018г. е видно, че по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ и 4.2 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ двама земеделски производители са получили финансова подкрепа от ЕФРСР в размер на 190 247,10 лв.

Мярка 1.2.2 Горски ресурси

Събиране и преработка на недървесни горски продукти е дейност, която се осъществява от частни предприемачи. По данни на РИОСВ – В. Търново през 2018 година са получили разрешение за билкоизкупуване пет фирми на територията на община Елена.

„Комбинат горски свят“ ООД – гр.Елена изкупува, преработва и предлага разнообразна продукция от гъби, билки, ядки, сушени плодове и плодови сокове.

Специфична цел 1.3 Създаване на условия за устойчиво биологично земеделие и модерно животновъдство

Мярка 1.3.1 Биологично земеделие

По данни на ДФ „Земеделие“ в общината за стопанската 2017/2018 г. по мярка „Биологично растениевъдство“ са били подпомогнати трима земеделски производители в размер на 15 068,75 лв.

Мярка 1.3.2 Животновъдство

През 2018г. частен предприемач започна изграждане на овцеферма в с.Блъсковци.

Започната е и една процедура за обособяване на зона извън населеното място – с. Каменари, за отглеждане на овце.

Приоритет 2: Развитие на туризма на базата на културно – историческото наследство и природния потенциал на територията

Специфична цел 2.1 Повишаване капацитета на човешките ресурси и подобряване на институционалната рамка на територията на община Елена

Мярка 2.1.1 Човешки ресурси

През м. март 2018 година по проект „Екотуризъм по Дунав” финансиран от Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Румъния-България 2014-2020, изпълняван от АРЧР, трима представители на община Елена и един представител на СНЦ „МИГ общини Елена и Златарица“, взеха участие в обучителен курс на тема: „Критерии за устойчив туризъм и сертифициране“ проведен в гр. Русе. През м. април община Елена бе домакин на петдневен курс по същия проект на тема: „Туристически дестинации и екотуризъм“, в който се включиха общо десет служители от общинската администрация.

Мярка 2.1.2 Институционална среда

С решение № РД.01.02-140/19.09.2018г. на ОбС – Елена се дава съгласие за участие на Община Елена в процедурата по учредяване и членство в Организацията за управление на Старопланински туристически район. Кмета на Община Елена е упълномощен да представлява общината в процедурата и в последващо членство в Организацията за управление на Старопланински туристически район.

Специфична цел 2.2 Разнообразяване на туристическото предлагане

Мярка 2.2.1 Туристическа инфраструктура

В регистъра на туристическите атракции към Министерството на туризма за община Елена са вписани следните обекти: резерватите „Хайдушки чукар” и „Бяла крава”; защитения природен обект „Христовски водопад”; историческата местност „Братовановград”; природните забележителности „Марков камък” и „Раюв камък”; парк „Калето”; дърворезбарската и грънчарската работилници, конната база. Поддържа се инфраструктурата, водеща към местните атракции.

На голям интерес сред посетителите на Еленския балкан се радва „Мемориалният комплекс Вълчан войвода”, открит през лятото на 2015г. Намира се в село Раювци над язовир „Йовковци” и включва интересни забележителности. До вековен дъб, старо черковище и нов параклис е издигнат единственият паметник на легендарния Вълчан войвода. По подобие на известния Стоунхендж е направен „Раювският кромлех” от огромни каменни късове, подредени в кръг. В камъните са издълбани мисли на известни личности. През 2018 г. е подобрена инфраструктурата водеща към комплекса.

Мярка 2.2.2 Разнообразни туристически продукти

В общината са маркирани и се поддържат следните основни пешеходни маршрута: Усои - „Марков камък” - „Раев камък” - Усои; гр. Елена – с. Вълчовци - Къпиновски манастир; с. Мийковци - хижа „Чумерна” - връх Чумерна; с. Мийковци - хижа „Буковец”; гр.Елена - „Христовски водопад” – с. Руховци; гр. Елена - Горни Чукани - ханче Боаза - Братовановград и гр. Елена - Горни Чукани - с. Търкашени - с. Дърлевци - Бартовановград.

През 2018 година е разработена нова туристическа пътека под името „По стъпките на последните четници на Хаджи Димитър”. Пътеката е маркирана доброволно от Туристическото дружество в Елена. Началото ѝ води от старо хайдушко сборище до хижа „Буковец” в Еленския балкан. Минава през хижа „Чумерна”, резервата „Бяла крава” и стига до местността Козни дол. Идеята е маршрутът да продължи през Сайганица, Кипиловската крепост до град Котел. Красивата природа, съчетана с богатата история по тези места, привлича туристите за посещение и отдих.

Мярка 2.2.1 Културно историческо наследство

През м. септември 2018 г. е подписан договорът за изпълнението на проектно предложение „Култура във вечността“ по 3-та покана на Програма за трансгранично сътрудничество „Interreg V-A Румъния – България“ 2014-2020. Общата стойност на проекта е 1 411 343 евро, а продължителността е 36 месеца. Водещ партньор е община Елена, а община Меджидия е партньор. За община Елена са заложили дейности за възстановяване на изгорялото училище в центъра на града и превръщането му в художествена галерия с информационен център. В полуприземния етаж ще има модерни депа и складове за съхранение на ценния фонд от картини и икони на Музеят на Възраждането. На първия етаж ще се помещава информационен център и галерия, а на втория – галерия. Предвиждат се реставрационни помещения, складове, санитарни възли за посетители и персонал. Ще бъдат реновирани прилежащите пространства, а спортната площадка ще се превърне в многофункционално пространство за културни, масови и спортни събития. Освен строителство са включени дейности за културен обмен между партньорите – съвместни пленери, изготвяне на рекламни материали и каталог за популяризиране на двата града.

В периода 2017/2018 г. е извършена пълна инвентаризация на основните музейни фондове и всички ДКЦ от тях са заснети с фотоапарат и се съхраняват в електронен вариант, в дигитален снимков архив. Същия съдържа 6166 единици.

По време на изпълнението на проект на Регионална библиотека – гр. В. Търново, свързан с дигитализацията на старопечатна и ръкописна литература, са дигитализирани няколко старопечатни книги от фонда на музея в гр. Елена.

По своя замисъл дигитализацията на културното наследство изисква разработване на единен софтуер, свързана е със закупуването на определен вид професионална техника и обучаването на специалисти, които да извършат тази задача. Към момента за тази дейност няма определени критерии от Министерството на културата.

В периода 2017/2018г. е извършена рехабилитация на електрическата инсталация и художественото осветление в експозиционните зали в: родната къща „Ил. Макариополски“, еленското класно училище „Даскалоливница“ и храм „Св. Никола“.

В края на годината е обновен военен паметник в с.Беброво със средства отпуснати от Министерството на отбраната в размер на 2 400 лв. Монтирани са четири нови плочи с изписани на тях имена на загиналите във войните в с. Беброво.

Одобрено е и предложението за ремонт на военен паметник в с. Блъсковци, за който са отпуснати 4 000 лева. Ремонтът ще бъде направен през следващата година.

Специфична цел 2.3 Подобряване маркетинга на община Елена като туристическа дестинация

Мярка 2.3.1 Маркетинг на дестинацията

И през 2018 година общината не е пропускала възможност да рекламира своя туристически потенциал. Съвместно с Местния съвет по туризъм участва в международните туристически изложения ”Ваканция и СПА 2018” гр. София и „Културен туризъм” 2018 в гр. В. Търново. През месец май общината се представи и в туристическото изложение „Уикенд туризъм” провеждащо се ежегодно в гр.Русе. На изложенията са представени туристическите обекти за настаняване и хранене, туристическите маршрути, културно-историческото наследство, природните забележителности, по значимите събития и занаятите. На международните изложения общината се представя атрактивно чрез дегустации на местни специалитети – бут по Еленски, филе Елена,

Еленска сливова ракия, вино от арония, бутикови вина от Винарска изба с. Марян, мляко, сирене и кашкавал. По време на туристическото изложение в София демонстрация на място прави дърворезбаря Милчо Бонев. За пета поредна година сред посетители на щанда на общината се проведе томбола с атрактивни награди предоставени от хотелиери, местни занаятчии и предприемачи.

В тираж от по 2 000 бр. са издадени рекламни материали флаер „Календар на по значимите събития в общината” и дипляна „Еленският балкан” в четири сезона.

Приоритет 3: Подобряване на социалната и културна среда за приобщаващ растеж

Специфична цел 3.1 Разширяване на обхвата и подобряване на качеството на предлаганите социални услуги с фокус върху намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване

Мярка 3.1.1 Достъпни и по-качествени услуги

На потребителите в Дневния център за деца и младежи с увреждания, се предоставя активна рехабилитация, психологична и логопедична консултация, възпитателна и педагогическа подкрепа.

Услугата приемна грижа за деца, в риск от изоставяне, продължава да се предоставя. В приемни семейства са настанени двадесет и три деца, от тях след работа със семейството са върнати в семейна среда - 3, при близки и роднини са настанени - 2 и са осиновени - 4.

Грижи в среда, близка до семейната, се предоставят в Център за настаняване от семеен тип за деца в риск и/ или лишени от родителска грижа/на възраст от 3 до 18 години. В Центъра в с. Илаков рът живеят 12 души.

За хора в неравностойно положение през зимните месеци се осигурява социална кухня. В периода от м. януари 2018 - до м. април 2018г. и от м. октомври 2018 - до м. декември 2018г. включително, 30 самотно живеещи лица, получаващи минимална пенсия, са ползвали безвъзмездно услугата „топъл обяд“.

Мярка 3.1.2 Устойчива и качествена заетост

По данни на дирекция „Бюро по труда“ – гр. В. Търново икономически активните лица в община Елена са 3568 бр.

Започналите работа за първи път на пазара на труда са 510 лица, по схеми и проекти по ОПРЧР са 54, по програми за заетост по ЗНЗ са 23 лица, по насърчителните мерки за заетост са 4 лица.

Услугите за професионално ориентиране са ползвали 62 лица на теми: „Изготвяне на автобиография“ и „Успешно представяне пред работодатели“.

В общинската администрация през 2018 година са били заети общо 48 лица в следните програми за временна заетост: „Помощ при пенсиониране“; „Обучение и заетост за младите хора“; „Работа“; „Обучение и заетост на хора с увреждания“; „Регионална програма“, „Заетост и обучения на хора с трайни увреждания “ и „Ние също можем“.

Мярка 3.1.3 Подкрепа за интегриране на маргинализираните общности

Проектите и дейностите, които са реализирани и в подкрепа за интеграция на маргинализираните общности са: „Личен асистент и домашен помощник“, „Детска лятна академия“, Център за ранна детска интервенция на уврежданията, здравните медиатори в с. Беброво и с. Майско и летните училища за бъдещи първокласници в с. Константин и в с. Майско.

От медицинските специалисти, работещи в здравните кабинети на детските заведения и училища в община Елена, са проведени кампании със следната тематика: превенция на хронично-незаразните заболявания; сексуално и репродуктивно здраве; туберкулоза, лична хигиена, първа помощ, пътно-транспортен травматизъм и други.

Специфична цел 3.2 Подобряване на доболничната медицинска помощ и грижите за подрастващите на територията на община Елена

Мярка 3.2.1 Достъпно здравеопазване

Предоставяне на непрекъсната медицинска грижа в хосписа в гр. Елена – двадесет и четири часово медицинско обслужване и наблюдение, рехабилитация, наблюдаващ лекар, посещение от личен лекар на много тежко и терминално болни пациенти.

Функциониране на мобилни кабинети за извършване на прегледи в населени места с компактно ромско население и наличие на здравни медиатори – през 2018 година има двама здравни медиатори в с. Майско и в с. Беброво.

Мярка 3.2.2 Повишаване на здравната култура

Благодарение на изпълнявания проект „Услуги за ранно детско развитие в община Елена“, по който целева група са деца от 0 до 7 годишна възраст и техните родители, периодично от медицинските специалисти: стоматолог, педиатър, рехабилитатор, медицинска сестра, акушерка и гинеколог са провеждани беседи за повишаване на здравната култура, организирани са здравно-информационни кампании. За развитие и формиране на родителски умения са провеждани групови сесии със социални работници и психолог. Като резултат са подобрени профилактичните дейности и сред ромското население.

Проектът цели да обхване и бъдещи родители, които да са наясно с необходимите грижи полагащи се за новородените деца. На следващ етап тези новородени са обхванати от всички тези медицински лица, които полагат необходимите грижи за тях и консултират родителите им. Насърчавано е семейното планиране и отговорното родителство.

РЗИ – В. Търново е оказала организационно методична помощ на здравните медиатори от община Елена за провеждане на здравно-образователни дейности и кампании с ученици и възрастни лица в неравностойно положение, с фокус роми, относно превенция на тютюнопушене, рак на маточната шийка и СПИН.

Активни кампании за утвърждаване на здравословния начин на живот и повишаване на сексуалната култура, се провеждат в общината. През месец септември се провежда здравно информационна кампания „Щанс за нашите деца - антиспин и антидрога“. През месец октомври се организира междуучилищно спортно състезание „Не на агресията“. В него вземат участие ученици от 5-те училища на територията на община Елена. Периодично анкетно проучване относно употребата на психоактивни вещества се провежда сред учениците в общината. По повод 1 декември - международния ден за борба с ХИВ – СПИН се организира кампания. Раздават се брошури и флаери с информация за начините за предпазване от болестта.

През 2018г. РЗИ – В. Търново организира интерактивни обучения и презентации с деца и ученици за вредите от тютюнопушенето. Проведени са 3 обучения с обхват 49 деца.

Специфична цел 3.3 Подобряване достъпа и повишаване на качеството на образованието и професионалното обучение с цел осигуряване на по-добри възможности за заетост и за повишаване на доходите

Мярка 3.3.1 Висококачествено предучилищно, основно и средно образование

Непрекъснато се въвеждат модерни технологии и използват интерактивните методи и средства в образователния процес.

В НУ „Ил. Макариополски“ – гр. Елена са обособени един компютърен кабинет с 12 работни места, два интерактивни кабинета с WiFi покритие, лаптоп, проектор и интерактивна дъска, в които се провеждат часове с използването на електронни учебници и други онлайн учебни материали. Във всички класни стаи има WiFi покритие.

В ОУ „Христо Ботев“ с. Беброво е въведен електронен вариант на дневници. Работи се по системата ORAK – GDPR - Платформа „Посещаемо и безопасно училище“.

В ОУ „Отец Паисий“ с. Константин в края на 2018г. са получени средства в размер на 8050 лв. от МОН за изграждане на WiFi мрежа. В училището е обособен мултимедиен кабинет с WiFi покритие, лаптоп и проектор, в който се провеждат часове с използването на електронни учебници и други онлайн учебни материали.

В ОУ „Отец Паисий“ с. Майско също има обособен мултимедиен кабинет с WiFi покритие, лаптоп и проектор, в който се провеждат часове с използването на електронни учебници и други онлайн учебни материали.

По Национална програма „Информационни и комуникационни технологии“ в системата на предучилищното и училищно образование, ДГ „Радост“ гр. Елена е получена интерактивна дъска с инсталиран софтуер и мултимедиен проектор на обща стойност 3 800 лв. Изградена е мрежова връзка в детската градина. Закупен е и един преносим компютър на стойност 1250 лв.

В ДГ „Вяра, надежда, любов“ с. Беброво са закупили лаптоп и преносим интернет.

В ДГ „Щастливо детство“ с. Константин са закупили лаптоп, DVD система и телевизор.

По НП „Информационни и комуникационни технологии“, ДГ „Приказен свят“ с. Майско е получила интерактивна дъска и мултимедиен проектор на обща стойност 4 224 лв.

През годината са проведени 50 обучения за повишаване квалификацията на педагогическите кадри, в които се взели участие специалисти от всички детски градини и училища на територията на общината.

Актуализираните учебни програми са общо 12, от тях 8 са в СУ „Ив. Момчилов“ – гр. Елена и 4 в ОУ „Отец Паисий“ с. Майско.

Насърчава се участието на ученици в олимпиади, конкурси и състезания на местно, регионално и национално ниво.

В областта на изкуството децата, посещаващи ЦПЛР имат следните постижения: трета награда в национален конкурс за рисунка и приложни изкуства „Св. Трифон Зарезан“ – гр. Сунгурларе; първа награда в национален конкурс „Шарено петле“ – гр. Средец на тема: „Красотите на Странджа планина“; второ и трето място в регионален конкурс в гр. Лясковец на тема: „Фолклорните традиции на родния край“.

Мярка 3.3.2 Професионални умения за придобиване на умения и ученето през целия живот

По справка на ДБТ – В. Търново, филиал Елена през 2018 година са проведени 2 обучения: в „Ключови компетентности“ и в специалност „Подпомагане на възрастни“, професия „Социален асистент“. Общата продължителност на обученията е два месеца. Петнадесет лица са преминали курса за професионална квалификация и преквалификация.

Специфична цел 3.4 Разнообразяване на културния живот на територията с акцент върху условията за изява и разнообразяване на свободното време на младите хора

Мярка 3.4.1 Разнообразяване на културния живот

С всяка изминала година календарът на културните събития и чествания се обогатява с нови инициативи, а утвърдилите се вече привличат все повече вниманието на граждани и гости на Елена.

През 2018 година календарът бе обогатен със следните събития: конкурс - рецитал „С Левски в сърцата“; състезание „Любим приказен герой“; фотоконкурс за деца и младежи „Събитията около мен“; Европейско първенство по ориентиране за юноши и девойки; фолклорно надиграване „Да се хванем за ръце и да тропнем ний хорце“; 140 години от основаването на село Константин.

Най-значимите празници и през 2018 г. бяха свързани с 21 май – Празника на град Елена, „Медената седянка по еленски“, „Балканът пее и разказва“ и Празника на Еленския бут. Във всеки един от тях се търси покриване очакванията и вкусовете на различни възрастови групи еленчани и гости.

Особено голяма е грижата за разнообразяване на културния живот сред децата и подрастващите чрез куклени постановки, концерти, поетични вечери, рецитали, изложби. Общината подкрепя и подпомага инициативите на ЦПЛР, Школата по изкуствата и училищата. Като културни институции с уникален само за България характер, общинските читалища са с постоянна грижа за разнообразяване живота на хората особено в малките населени места.

Мярка 3.4.2 Празничност и традиции

Хубаво е, че в живота на общината се наблюдава приемственост между традиции и модерност. Фестивалът на модерното изкуство „Пъстър балкански свят“ имаше трето издание през 2018 г. и за пореден път доказа, че оцелелите през вековете занаяти, обичаи и фолклор могат по един чудесен начин да се обогатяват и предават на следващите поколения.

Макар и с малко финансиране, селските читалища развиват дейност, която е пример за духовност и единение, въпреки намаляващото и застаряващо население. Заедно с обичайните Бабинден, Трифон Зарезан, Лазаровден, Великден, Еньовден се наблюдават и инициативи, които слагат началото на нещо ново. Такъв бе Празникът на мекицата, организиран от читалището в с. Блъсковци. Читалищните настоятелства откликват на потребностите и желанията на хората в населените места.

С особена привлекателност се утвърди празникът на Еленския бут, който привлича десетки хиляди гости. И със седмото издание той успя да съчетае в едно кулинарни, фолклорни, познавателни, състезателни елементи, които удовлетвориха и най-претенциозните вкусове.

Мярка 3.4.3 Младите хора – основен капитал за развитие на територията

Много добри резултати за втора година даде съвместната работа на МКБППМН, кметствата и читалищата в селата Беброво, Константин, Каменари и Майско. Децата имаха занимания по народни танци, изучаваха стихотворения и народни песни, изработваха керамични и дървени фигури, както и картички. Всичко това разнообрази живота на подрастващите и изпълни ваканцията със съдържание.

Проведените съвместни инициативи с Български младежки червен кръст са: организиране на „Хелюин“ – парти за деца; отбелязване на Световният ден за възпоменание на жертвите от ПТП; благотворителна акция за лечение на дете, отбелязване на 1 декември – Световният ден за борба

със СПИН и организиране на коледна акция за събиране на продукти за деца в неравностойно положение.

За седма поредна година за активния туристически сезон община Елена ангажира четирима младежи за екскурзоводи към Туристическия информационен център в града.

С решение на ОбС – Елена през 2018 година бе подпомогнат ученик от XI клас на СУ „Иван Момчилов“ – гр. Елена за участието му в световното състезание „2018 Adobe Certified Associate World Championship“ в САЩ.

Приоритет 4: Изграждане на техническа инфраструктура, осигуряваща оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението

Специфична цел 4.1 Подобряване на достъпа до основни услуги за населението

Мярка 4.1.1 Общинска пътна мрежа

През 2018 година са извършени ремонтни дейности на следните пътища:

№	Път	Стойност	м
1	Ремонт път VTR 3095 /VTR1162, Беброво - Черни дял/	19606.33	475.00
2	Ремонт път 1074 // II - 53, Елена - Беброво / Марян - Костел - Зеленик/ (Участък от с. Костел - Валето)	19536.25	291.50
3	Ремонт път VTR 1162 // III - 4004 / Златарица - Разсоха - Граница общ.(Златарица - Елена) - Беброво / II - 53 /	19606.19	782.12
4	Ремонт път VTR 3128 // III - 551, Плаково - Елена / - Средни колиби - Раювци - Харваловци/ до км. 0+200	29410.32	271.00
5	Ремонт път VTR 3138 // VTR3137, Елена - Велювци / - Големани/	29410.57	422.70
6	Ремонт път VTR 3107 // II - 53, Елена - Майско / Константин - мах.Треновци - Бойковци/	39207.59	687.10

Мярка 4.1.2 Образователна инфраструктура

На 04 декември 2017 г. община Елена подписа Договор с Държавен фонд „Земеделие“ за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ от мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, за реализиране на проект № 04/07/2/0/00469 „Реконструкция на сградите на Средно училище „Иван Н. Момчилов“ - гр. Елена с внедряване на мерки за енергийна ефективност“. Срокът за изпълнението на проекта е 36 месеца, от датата на подписване на договора. Проектът предвижда цялостна енергийна реконструкция на училищния комплекс в гр. Елена. Срокът за изпълнение на строително - монтажните работи (СМР) е 230 календарни дни. През 2018 година са проведени обществените поръчки за избор на изпълнители за изпълнение на строително - монтажните работи, за упражняване на строителен и авторски надзор и за ползване

на консултантски услуги по управлението на проекта. Първоначално одобрената финансова помощ, въз основа на представените от община Елена на етапа на кандидатстване документи, е в размер на 1 912 132,06 лв. без включен ДДС, а след проведени обществени поръчки и сключени договори за изпълнение на дейностите, стойността на общата инвестиция е 1 874 074,75 лв. без включен ДДС.

Мярка 4.1.3. Културни паметници и културна инфраструктура

През 2018 година в три общински сгради са извършени ремонтни дейности, както следва:

Вътрешно преустройство с промяна предназначение на част от Читалище „Просвета 1927“ в кв. 17А по плана на с. Дрента - за Кметско наместничество и Читалище. Изпълнени са следните дейности: подмяна на дограма; ремонт на ел. инсталация; ремонт на комин; вътрешен ремонт на под, стени и таван. Общата стойност на инвестициите е в размер на 3 670,80 лв.

Вътрешно преустройство с промяна предназначение на част от сградата на Народно читалище „Наука 1899“ - с. Костел”. Изпълнени са следните дейности: подмяна на дограма; ремонт на покрив и комин; подмяна на покривно покритие; вътрешен ремонт на стени и външен на фасади. Общата стойност на инвестициите е в размер на 5 508,00.

Вътрешно преустройство с промяна предназначение на част от Читалище „Събуждане 1894“ в УПИ II, кв. 11 по плана на с. Средни колиби - за Кметско наместничество и Читалище”. Изпълнени са следните дейности: подмяна на врати и прозорци; ремонт на ел. инсталация; ремонт на покривна конструкция; вътрешен ремонт на стени и таван; външен ремонт по фасада. Общата стойност на инвестициите е в размер на 4 250,00 лв.

Мярка 4.1.4. Социална инфраструктура, административни сгради

В края на 2018 година приключи проект „Модерна социална инфраструктура – по-добри условия за децата с увреждания и техните семейства в община Елена“, реализиран по ОПРР на стойност 99 571 лв. Създадена е база на първия етаж на ученическото общежитие на СУ“Ив. Момчилов“ гр. Елена, преустроени са две от помещенията в психосензорна стая и кътове за почивка и за трудотерапия на деца с увреждания. Ремонтено е и дворното пространство.

Санирани и въведени в експлоатация през 2018г. са две многофамилни жилищни сгради. Многофамилна жилищна сграда (МЖС) с административен адрес 5070 гр. Елена, ул. „Крайбрежна“ № 37, УПИ I „За жилищно строителство“ в кв. 86 по плана на гр. Елена. Изпълнени са следните дейности: топлоизолация външни стени; подмяна дограма; топлоизолация таванска плоча; ремонт покрив; подмяна стълбищно осветление; направа мълниезащитна инсталация. Общата стойност на инвестициите е в размер на 768 772,64 лв. с вкл. ДДС. МЖС с административен адрес 5070 гр. Елена, ул. „Пролет“ № 2, УПИ I „За комплексно жилищно строителство“ в кв. 121 по плана на гр. Елена. Изпълнени са следните дейности: ремонт парапети на балкони; топлоизолация външни стени; подмяна дограма; топлоизолация таванска плоча; хидроизолация покрив; подмяна стълбищно осветление; направа мълниезащитна инсталация. Общата стойност на инвестициите е в размер на 605 833,88 лв. с вкл. ДДС.

Специфична цел 4.2 Подобряване облика на населените места

Мярка 4.2.1 Улична мрежа и улично осветление

През 2018 година са извършени рехабилитационни дейности на следните улици в град Елена и в селата на общината:

№	Улици	Стойност	м
1	Ремонт ул. "Чумерна" - гр. Елена	50498.04	314.00
2	Ремонт ул. "Н. П. Константинов" - гр. Елена	4913.98	60.50
3	Ремонт ул. "Калето" - гр. Елена	13795.68	97.00
4	Ремонт ул. "П. Ю. Тодоров" - гр. Елена	49287.33	219.60
5	Ремонт ул. "Разпоповци" - гр. Елена	58822.97	480.00
6	Ремонт ул. "Самуилец" и ул. "Синчец" - гр. Елена	21371.32	147.90
7	Ремонт ул. "Синджирци" - гр. Елена	19606.01	271.00
8	Ремонт ул. "Крайбрежна" - гр. Елена - от о.т. 345 до о.т. 348	12724.85	36.00
9	Ремонт ул. "Пърчевци" - гр. Елена	19607.82	212.00
10	Ремонт ул. "Крайбрежна" - гр. Елена - от о.т. 284 до о.т. 317	21504.47	70.00
11	Ремонт ул. "Мир" - гр. Елена	42343.26	216.00
12	Ремонт ул. "Г. С. Раковски" - гр. Елена	63798.44	490.90
13	Ремонт ул. "Църковна" - гр. Елена	47151.24	208.00
14	Ремонт ул. "Пробуда" - гр. Елена	26143.76	50.00
15	Ремонт главна улица - с. Каменари	68029.18	784.20
16	Ремонт улица в с. Костел, от № 108 до № 140	39210.53	389.00
17	Ремонт улица в с. Костел, от № 10 до № 45	24508.82	329.50
18	Ремонт ул. "Трета" - с. Майско	34303.50	127.00
19	Ремонт улица в с. Марян	29405.52	406.00
20	Ремонт улица в с. Мийковци	19598.77	267.10
21	Ремонт улица в с. Чакали (към Гробищен парк)	29411.58	356.00
22	Ремонт улица в с. Палици (към м. Ковачи)	58814.75	435.70
23	Ремонт улица от с. Средни колиби до м. Дерикотковци	19603.33	289.50
24	Ремонт улица в с. Вързилковци	19606.46	240.00
25	Ремонт ул. "Градинарска" - с. Константин	21833.50	145.00

През юли община Елена подаде проектно предложение по процедура BG 06 RDNP 001 - 7.001 Улици - „Строителство, реконструкция и / или рехабилитация на нови и съществуващи улици и тротоари и съоръжения и принадлежностите към тях“ по подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ от Програмата за развитие на селските райони (2014 – 2020). Проектното предложение включва цялостна реконструкция и рехабилитация на ул. „Възрожденска“ в гр. Елена, както и реконструкция и рехабилитация на тротоари към улиците „Крайбрежна“, „Мир“, „Костовска“, „Оборище“, „Опълченска“, „Кършовска“, „Спортист“, „Църковна“, „Стара планина“ и улицата между о.т. 160 и о.т. 162 по плана на гр. Елена.

Мярка 4.2.2 Обществени зелени площи, детски площадки и площи

Всяка пролет зелената площ в централна градска част се зацветява с летни цветя и вечно зелени храсти. Поддръжката на цветните площи се извършва от фирма „Глобъл Клинър“ ООД гр. Хасково.

В периода юни – септември бе реализиран проект “Създаване на еко кът за отдых“ с.Марян по Национална кампания „Чиста околна среда – 2018“ на тема: “Обичам природата и аз участвам – 2018“. Облагородено е пространството около кметството, поставена е една беседка и осем пейки, две маси с пейки в комплект, монтирани са шест кошчета за отпадъци. Засадени са декоративни вечнозелени храсти, оформени са цветни лехи от рози. Стойността на проекта е 9 995,60 лв.

През 2018 година са изградени две детски площадки в с.Каменари и в с. Майско на обща стойност – 81 545 лв.

През месец юли 2018г. общината подаде проектно предложение по процедура BG 06 RDNP 001 - 7.006 Площи - „Изграждане и/или обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществените потребности от общинско значение“ по подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ от Програмата за развитие на селските райони (2014 - 2020).

Проектното предложение е на стойност 548 688 лв. и е за ремонт и благоустрояване на централния градски площад „Христо Ботев“ в Елена и за ремонт и благоустрояване на съществуващата довеждаща и отвеждаща алейна мрежа до парк „Калето“ над града. Проектът включва цялостна реконструкция на площадното пространство с нова поливна система и видеонаблюдение. Предвидено е да се изгради нов фонтан в центъра, а на „Калето“ да се подмени парковото обзавеждане и реконструират алеите.

Приоритет 5: Създаване на условия за опазване и подобряване на околната среда и постигане на ефективно използване на природните ресурси

Специфична цел 5.1 Подобряване на екологичната инфраструктура, осигуряваща по добро качество на живот

Мярка 5.1.2 Водоснабдяване

Подменената водопроводна мрежа през 2018г. е свързана с аварийни ситуации, както следва: подмяна на водопровод с дължина 100 л.м, при изхода на с.Марян, посока с. Руховци; подмяна водопровод с дължина 28 л.м , при преминаване на р. Веселина, с. Дрента; подмяна на водопровод с дължина 48 л.м по ул.“Крайна“ № 2-12, с. Константин; подмяна на довеждащ водопровод с дължина 500 л.м , находящ се в началото с. Константин посока разпределителен резервоар за с. Светославци, с. Каменари и с. Константин.

Мярка 5.1.3 Отпадъци

През 2018 г. на територията на община Елена са почистени 11 броя нерегламентирани сметища. В населените места: Константин – 2 дка., Яковци – 2 дка., Мийковци – 1дка., Руховци – 1 дка., Марян – 1 дка., Майско – 2 дка., Бойковци – 1 дка., Тодювци – 2 дка. и гр. Елена – 3 бр. по 1 дка. Извършени са планови и контролни проверки за наличие на нерегламентирани сметища на територията на община Елена от експерти на Регионална инспекция по околна среда. От проверките има съставени Констативни протоколи.

И тази година община Елена взе участие в провеждането на националната кампания „Да изчистим България заедно“. Почистени бяха Парк „Калето“, детските площадки на територията на гр. Елена,

ръкавите на яз. Йовковци. Бяха събрани 1070 кг. отпадъци и депонирани на Регионално депо Велико Търново в с. Шереметя.

Специфична цел 5.3 Сметчаване на последствията от промените в климата

Мярка 5.2.3 Превантивни действия и способност за адаптация

През 2018 г. са почистени следните речни корита: на река „Еленска“ с притоци в централната градска част; на река „Веселина“ в урбанизираната територия на с. Дрента; на река „Тинева“ в урбанизираната територия на с. Бойковци. Почистено е дере в урбанизираната територия на с. Константин. Извършено е почистване на язовирните стени и преливниците (осигурена проводимост) на язовирите „Беброво“, „Палици“, „Константин“, „Червенковци“, „Крумчевци“, „Батаклика“ и язовир „Опитно поле“. Актуализирани са аварийните планове на язовирите в това число и на язовир "Руховци".

Подновено бе искането до Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерски съвет с копие до Областен управител за финансиране за обект: Отстраняване на аварийна ситуация на свлачище на път VTR1079 /III-662/ - Елена - Лазарци - Мийковци при км. 3 + 950, на стойност 338 958 ,96 лв. Същото е получило одобрително становище на ниво област и е изпратено към Междуведомствената комисия за възстановяване.

Приоритет 6: Подобряване на институционалната среда в подкрепа на местното развитие

Специфична цел 6.1 Повишаване ефективността в работата на местната власт

Мярка 6.1.1 Нови информационни технологии за по-ефективно управление

И през 2018 година в Центъра за информация и обслужване на гражданите се предоставя обслужване на принципа „едно гише“.

В Община Елена е въведена Системата за електронен обмен на съобщенията (СЕОС), която е част от електронния обмен на документи между институциите, при която задължението за всички администрации да обменят документи помежду си единствено по електронен път е в сила от 1 ноември 2018 година. Със своя Заповед № РД.02.05-627/25.10.2018 г. на основание чл. 2, ал. 1 от Методическите указания за начина на обмен на документи чрез системата за електронен обмен на съобщения (СЕОС) и в съответствие с чл. 32 от Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги кметът на Община Елена е утвърдил Вътрешни правила за работа в Системата за електронен обмен на съобщения (СЕОС) в общинска администрация Елена, които са публикувани на официалния интернет сайт: http://elena.acstre.com/assets/Obshtinska_Administraciq/Dokumenti/2018/Vatreshni_pravila_SEOS.pdf.

Правилата са неотменна част от съпътстващите документи по отношение на техническия протокол (чл.18 от Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги (НОИИСРЕАУ) и са задължителни за всички служители в общинска администрация Елена.

Към автоматизираната информационна система АКСТЪР на Община Елена е създаден модул за поддръжка на електронен обмен на документи (ЕОД) - комуникатор, чрез който се подготвят и съхраняват всички съобщения, преминали през него.

Адресите на електронна поща на участниците в СЕОС са обявени на интернет страницата на Държавна агенция „Електронно управление“ <https://e-gov.bg/bg/119>

Мярка 6.1.2 Развитие на човешките ресурси в общинска администрация

Ежегодно в началото на годината се прави план за обученията, които ще посетят служителите имащи съответната нужда. Текущо през годината при проявен интерес и възможност служителите според професионалната си област вземат участия по покани в различни обучения и семинари. През 2018 година 16 служители са преминавали обучение. Направленията, в които са се обучавали са: „Правила и процедури за прилагане режима на държавните помощи“; „Отговорности и задължения на общините в качеството им на администратор на помощ“; „Обществен ред и сигурност“; „Общински бюджети“; „Превенция и действия при бедствия“; „Управление на водите“; „Местни данъци и такси“ и „Проблеми на превенцията и противодействието на асоциалното поведение на малолетни и непълнолетни“.

Специфична цел 6.2 Насърчаване развитието на гражданския сектор и партньорството с бизнеса

Мярка 6.2.1 Гражданският сектор - партньор на местната власт

През м.юни е проведена информационна среща с всички заинтересовани страни, на която са представени основните моменти от Закона за туризма и учредяването на Консултативен съвет по въпросите на туризма.

Чрез областния информационен център – В. Търново през м.ноември е организирана информационна среща на тема: Възможностите за финансиране на ЕСИФ. Представени са актуалните процедури по Оперативните програми и бъдещите възможности за кандидатстване съгласно Индикативните годишни работни програми за 2019г.

През м. април е проведено обществено обсъждане за актуализиране на Стратегията за водено от общностите местно развитие. С цел популяризиране на стратегията в гр. Елена, гр. Златарица, с. Беброво и с. Горско Ново село през м. октомври са организирани информационни срещи. През м. ноември е проведено обучение на тема “Изготвяне, кандидатстване, изпълнение и отчитане на проекти към Стратегията за водено от общностите местно развитие“.

Мярка 6.2.2 Местната власт - партньор на бизнеса

Участията в туристическите изложения са използвани за провеждане на активен маркетинг и реклама на икономическия потенциал на общината.

С цел улесняване на гражданите и бизнеса чрез сайта на общината, местния вестник и радио същите са периодично информирани за възможностите за ползване на онлайн услугите, предоставяни от общинската администрация.

IV. ПРЕДПРИЕТИ ДЕЙСТВИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА

1. Мерки за наблюдение и създадени механизми за събиране, обработване и анализ на данните;

Предмет на наблюдение е изпълнението на целите и приоритетите на Общинския план за развитие, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на Плана.

Наблюдението върху резултатите се осъществява посредством: анализ на резултатите, които са разписани за постигане във всеки един от проектите с външно или собствено финансиране; анализиране на данни от общински регистри за различните публични услуги, предлагани от Общината; набиране на статистическа информация от различни институции и анализ на данните.

В съответствие с чл.91, ал. 2 от ППЗРР, за резултатите от наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се разработва годишен доклад.

2. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на общинския план през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;

Основен проблем, свързан с прилагането на Общинския план за развитие, е забавяне стартирането работата на Оперативните програми и ПРСР за периода 2014-2018.

Основна пречка при осъществяване на дейностите на Общинския план за развитие е и, че за подобряване състоянието на инфраструктурата се изисква значителен обем от финансови средства.

През 2018 г. общината продължи работата по обявените процедури по оперативните програми за периода 2014-2020. Привлечен е допълнителен финансов ресурс от договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Реализирани са значителен брой проекти за подобряване условията и качеството на живот на населението на общината.

3. Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на ОПР;

Съгласно Закона за регионално развитие и Правилника за неговото прилагане, кметът на общината и общинският съвет осигуряват информация и публичност на Общинския план за развитие в съответствие със своите компетенции.

Главната цел на действията за прилагане на принципа за информация и публичност и на принципа за партньорство е да се осигури прозрачност и да се информират заинтересованите страни и участниците в процеса на формирането и прилагането на местната политика за устойчиво развитие, относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло, както и да се мотивират заинтересованите страни за активно участие в процеса на реализация.

Общинския план за развитие на община Елена за периода 2014-2020 е качен на сайта на общината.

В рамките на всеки проект, изпълняван през 2018 г. са предвидени мерки и адекватни действия за информиране и публичност, в т.ч. периодични информационни кампании сред целевите групи, публикации на сайта на общината, пресконференции, публикации в местни, регионални и национални медии.

4. Мерки за постигане на необходимото съответствие на ОПР със секторните политики, планове и програми на територията на общината, вкл. мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени;

С цел осигуряване на информация и постигане на съответствие между Общинския план за развитие и секторните политики на общината, разработването на секторни стратегически документи се извършва в контекста на приоритетите на ОПР 2014 - 2020г. В допълнение, програмирането и изготвянето на проектни предложения в различните сектори се синхронизира и обосновава, както със съответната секторна политика, така и със заложените приоритети в ОПР за периода 2014 - 2020 г.

Всяка една секторна политика, план или програма се разработва в съответствие с мисията и визията на Община Елена формулирани в ОПР 2014-2020.

За постигане съответствие на ОПР със секторните политики, планове и програми на територията на общината, мерките, които се предприемат са: разглеждане на предложения от заинтересованите страни в постоянните комисии на Общинския съвет и внасяне на предложения за решения от ОбС;

актуализиране на приетите от Общинския съвет – наредби, стратегии, концепции, програми, планове и др. в съответствие с целите и мерките предвидени в ОПР.

5. Мерки за прилагане принципа на партньорство;

В процеса на управление на политиките за регионално развитие са въвлечени разнородни по своите интереси и функции заинтересовани страни - институции, организации, административни звена, общности (групи) от различни юридически и физически лица, които имат конкретен интерес във връзка с реализацията на публична политика/план. С помощта на партньорството може да се осъществи целенасочено взаимодействие между тях, което ще гарантира успешното развитие на дейността.

Поради ограничения брой неправителствени организации, основните партньори в изпълнението и наблюдението на ОПР са: общинска администрация, читалища, училища и детски градини, групи от хора и част от бизнеса.

В процеса на реализация на ОПР се прилага принципа на партньорство най – вече в областта на реализация на проекти от общинско значение. Това са предимно проекти в областта на културата, туризма, спорта, младежките дейности и социалните услуги.

6. Изпълнение на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на ОПР и развитието на областната стратегия за развитие;

Общинският план за развитие на общината е разработен в съответствие с изискванията на Закона за регионалното развитие. Пряко кореспондира с Областната стратегия за развитие на област Велико Търново и индиректно с Регионалния план за развитие на Северен централен район. ОПР е съобразен с Концепцията за пространствено развитие на общината.

По долу в таблицата са дадени проекти изпълнени или в процес на изпълнение през 2018 г., допринасящи за постигане на приоритетите и развитието на Областната стратегия за развитие и Общинския план за развитие:

Проекти на територията на общината	Общински план за развитие	Областна стратегия за развитие
	Приоритет	Приоритетна област
Субсидии по ЕФГЗ и ЕФРСР на земеделски производители Разпределение на масиви – ниви, пасища и мери, трайни насаждения	Приоритет 1.Жизнеспособна местна икономика, осигуряваща устойчив растеж	Приоритетна област 1: Инвестиции за растеж и заетост
Проект: Стратегия за водено от общностите местно развитие на СНЦ „МИГ общини Елена и Златарица“	Приоритет 1.Жизнеспособна местна икономика, осигуряваща устойчив растеж	Приоритетна област 1: Инвестиции за растеж и заетост
Проект „Култура във вечността“ по програма Трансгранично сътрудничество Румъния – България	Приоритет 2.Развитие на туризма на базата на културно – историческото наследство и природния потенциал на общината	Приоритетна област 2: Устойчив туризъм

НП „Заетост и обучения на хора с трайни увреждания“	Приоритет 3. Подобряване на социалната и културна среда за приобщаващ растеж	Приоритетна област 1: Инвестиции за растеж и заетост
Регионална програма за заетост и обучение	Приоритет 3. Подобряване на социалната и културна среда за приобщаващ растеж	Приоритетна област 1: Инвестиции за растеж и заетост
НП“Помощ за пенсиониране“	Приоритет 3. Подобряване на социалната и културна среда за приобщаващ растеж	Приоритетна област 1: Инвестиции за растеж и заетост
НП“Обучение и заетост на млади хора“	Приоритет 3. Подобряване на социалната и културна среда за приобщаващ растеж	Приоритетна област1: Инвестиции за растеж и заетост
Проект „Ние също можем“	Приоритет 3. Подобряване на социалната и културна среда за приобщаващ растеж	Приоритетна област 1: Инвестиции за растеж и заетост
Проект „Работа“	Приоритет 3. Подобряване на социалната и културна среда за приобщаващ растеж	Приоритетна област 1: Инвестиции за растеж и заетост
Проект „Обучение и заетост на хора с увреждания“	Приоритет 3. Подобряване на социалната и културна среда за приобщаващ растеж	Приоритетна област 1: Инвестиции за растеж и заетост
Проект „Осигуряване на топъл обяд в община Елена“	Приоритет 3. Подобряване на социалната и културна среда за приобщаващ растеж	Приоритетна област 5: Управление и услуги в помощ на населението и бизнеса
Проект „Приеми ме“ 2015	Приоритет 3. Подобряване на социалната и културна среда за приобщаващ растеж	Приоритетна област 5: Управление и услуги в помощ на населението и бизнеса
Проект „Услуги за ранно детско развитие в община Елена“	Приоритет 3. Подобряване на социалната и културна среда за приобщаващ растеж	Приоритетна област 5: Управление и услуги в помощ на населението и бизнеса
Проект „Реконструкция на сградите на Средно училище „Иван Н. Момчилов“ - гр. Елена с внедряване на мерки за енергийна ефективност“ по ПРСР	Приоритет 4. Изграждане на техническа инфраструктура, осигуряваща оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението	Приоритетна област 4: Инфраструктура
Ремонтни дейности в три общински сгради в с. Дрента, Костел и	Приоритет 4. Изграждане на техническа инфраструктура, осигуряваща оптимални	Приоритетна област 4: Инфраструктура

Средни колиби	условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението	
Проект „Модерна социална инфраструктура – по добри услуги за децата с увреждания и техните семейства в община Елена“	Приоритет 4. Изграждане на техническа инфраструктура, осигуряваща оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението	Приоритетна област 4: Инфраструктура
Проект: Саниране на многофамилни жилищни сгради в гр.Елена, по НПЕЕМЖС	Приоритет 4. Изграждане на техническа инфраструктура, осигуряваща оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението	Приоритетна област 4: Инфраструктура
Изграждане на две детски площадки в с. Каменари и в с. Майско	Приоритет 4. Изграждане на техническа инфраструктура, осигуряваща оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението	Приоритетна област 4: Инфраструктура
Проект „Създаване на еко кът за отдих“ с. Марян по Национална кампания „Чиста околна среда 2018“ на тема „Обичам природата и аз участвам – 2018“	Приоритет 4. Изграждане на техническа инфраструктура, осигуряваща оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението	Приоритетна област 4: Инфраструктура
Ремонт на пътища: път VTR 3095 /VTR1162, Беброво - Черни дял;/ път 1074 // II - 53, Елена - Беброво / Марян - Костел - Зеленик/ (Участък от с. Костел - Валето); път VTR 1162 // III - 4004 / Златарица - Разсоха - Граница общ.(Златарица-Елена) - Беброво / II - 53 /;път VTR 3128 // III - 551, Плаково - Елена / - Средни колиби - Раювци - Харваловци/ до км. 0+200; път VTR 3138 // VTR3137, Елена - Велювци / - Големани;/ път VTR 3107 // II - 53,	Приоритет 4. Изграждане на техническа инфраструктура, осигуряваща оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението	Приоритетна област 4: Инфраструктура

Елена - Майско / Константин - мах.Треновци - Бойковци/.		
Ремонт на улици в град Елена: ул. "Чумерна"; ул. "Н.П. Константинов" ул. "Калето"; ул. "П. Ю. Тодоров"; ул. "Разпоповци"; ул. "Самуилец" и ул. "Синчец"; ул. "Синджирци"; ул. "Крайбрежна" -от о.т.345 до о.т. 348 ул. "Пърчевци" ; ул. "Крайбрежна" - от о.т. 284 до о.т. 317; ул. "Мир"; ул. "Г. С. Раковски"; ул. "Църковна"; ул. "Пробуда".	Приоритет 4. Изграждане на техническа инфраструктура, осигуряваща оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението	Приоритетна област 4: Инфраструктура
Ремонт на улици в селата:главна улица - с. Каменари; улица в с. Костел, от № 108 до № 140; улица в с. Костел, от № 10 до № 45; ул. "Трета" - с. Майско; улица в с. Марян; улица в с. Мийковци; улица в с. Чакали (към Гробищен парк); улица в с. Палици (към м. Ковачи); улица от с. Средни колиби до м. Дерикотковци; улица в с.Вързилковци; ул."Градинарска" - с. Константин.	Приоритет 4. Изграждане на техническа инфраструктура, осигуряваща оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението	Приоритетна област 4: Инфраструктура
Проект „Твоят час“ изпълняван от училищата в общината по ОПНОИР на МОН	Приоритет 3. Подобряване на социалната и културна среда за приобщаващ растеж	Приоритетна област 3: Наука, образование и иновации
Проект „Квалификация за професионално развитие на педагогическите специалисти“ изпълняван от детска градина “Радост“ гр. Елена по ОПНОИР	Приоритет 3. Подобряване на социалната и културна среда за приобщаващ растеж	Приоритетна област 3: Наука, образование и иновации
НП“Развитие на системата на предучилищното образование“ – изпълнявана в детските градини в селата Константин, Майско и Каменари	Приоритет 3. Подобряване на социалната и културна среда за приобщаващ растеж	Приоритетна област 3: Наука, образование и иновации
НП “Иновационни и комуникационни технологии в системата на предучилищното и училищното образование“ изпълнявана в детските градини в гр. Елена и с. Майско	Приоритет 3. Подобряване на социалната и културна среда за приобщаващ растеж	Приоритетна област 3: Наука, образование и иновации

7. Резултати от извършени оценки към края на съответната година

По отношение на първоначалните резултати от изпълнението на ОПР може да се обобщи, че през 2018 година са постигнати добри резултати. Общата оценка за изпълнението на ОПР е много добра.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО

Отчетния период се характеризира с реализирани значителен брой дейности за подобряване условията, качеството на живот на населението на общината и естетизацията на селищната среда.

Следва да се има предвид, че в настоящия доклад са отчетени само и единствено проектите, предприетите и реализирани дейности, имащи пряка връзка с ОПР 2014-2020.

Създадена е добра проектна готовност и база данни с проектни предложения, за които се търсят възможности за финансиране.

В Общината е създадена добра организация за прилагане и изпълнение на Общинския план за развитие 2014 - 2020 г. от гледна точка на съпоставимост между планирани и реализирани проекти и действия, вътрешен мониторинг и контрол.

През последните години общинската администрация натрупа сериозен опит в подготовката на проекти и изгради капацитет за тяхното управление и отчитане.

Независимо от съществуващите проблеми, свързани с ограничените финансови ресурси, за постигане на ефективно изпълнение на ОПР 2014 - 2020 г., Общината използва целия си потенциал за максимално оползотворяване на различните възможности за финансиране – национално и от европейските фондове.